[2019] 14 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 647

ਰਤਨਾਮਾ ਅਤੇ ਓ. ਆਰ. ਐੱਸ. ਬਨਾਮ

ਬਨਾਮ

ਸੁਜਾਤਾਮਾ ਅਤੇ ਓ. ਆਰ. ਐੱਸ.

(2010 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 3050) 15 ਨਵੰਬਰ, 2019

[ਐੱਲ. ਨਾਗੇਸ਼ਵਰ ਰਾਓ ਅਤੇ ਹੇਮੰਤ ਗੁਪ੍ਤਾ, ਜੇ.

ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ, 1955 5, 7 ਅਤੇ 11-ਵਿਆਹ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ-ਦਾਅਵਾ-ਮੁਦਈ, ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੰਬਰ 1 ਦੀ ਨਾਨੀ-ਧੀ ਨੇ <ID2' ਤੇ 'H' ਆਪਣੇ ਚਾਚੇ (ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਪੁੱਤਰ) ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ-'H' ਦੀ <ID1 'ਤੇ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ-ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਦੋ ਪੁੱਤਰ (' H 'ਸਮੇਤ) ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਧੀਆਂ ਸਨ-ਮੁਦਈ ਨੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੰਬਰ 1 ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਮ੍ਰਿਤਕ' H 'ਦੀ ਪਤਨੀ ਵਜੋਂ ਮੰਗਿਆ-ਸੁਣਵਾਈ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁਦਈ ਅਤੇ' H 'ਨੇ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਯੋਗਤਾ ਦੀ ਉਮਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਸਬ-ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਵਿਆਹ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਰੱਦ ਸੀ-ਨਾਲ ਹੀ, ਸ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵਿਆਹ ਸਮਾਰੋਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। 7 ਇਸ ਲਈ ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਸਿਰਫ਼ ਵਿਆਹ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਸੀ-ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ-ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ-ਪੀੜ੍ਹਤ, ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੇ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ-ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆਃ ਤਤਕਾਲ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਮੁਦਈ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਦੇ ਭਰਾ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਦੀ ਰੀਤ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਨਿਆਂਇਕ ਮਿਸਾਲ-ਅਜਿਹੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਕੋਈ ਮਿਸਾਲ ਜਾਂ ਰਿਵਾਜ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਕੋਈ ਨਿਆਂਇਕ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ-ਪੂਰਾ ਮਾਮਲਾ ਵਿਆਹ ਦੇ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤੇ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰਵਾਇਤੀ ਰਸਮਾਂ ਜਾਂ ਰਸਮਾਂ ਨੂੰ ਸੰਪੰਨ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਇਹ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਉਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਪਤਪਦੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। 7 ਇਸ ਲਈ, ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ, 1955 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਮੁਦਈ ਵਿਆਹ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ' ਐੱਚ 'ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ।

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ

ਰੱਖਿਆਃ 1. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਮੰਨ ਕੇ ਗ਼ੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੇ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ। ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ੋਰ ਦੇ

ਕੇ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇ ਕਿ ਮੁਦਈ ਦਾ 'ਐਚ' ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਵਿਆਹ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮੁਦਈ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸਬੂਤ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਹ ਸਬ-ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। Ex.P/1 ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਆਹ ਐਕਟ, 1954 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਆਹ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਰਸਮ ਹੋਈ ਹੈ। ਵਿਆਹ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ (Ex. P / 1), ਇਹ ਸਿਰਫ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਇੱਕੋ ਜਾਤੀ ਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੋਵਾਂ ਪਿਤਾ ਦੀ ਆਗਿਆ ਅਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਿਆਹ ਦਾ ਇਹ ਸਮਝੌਤਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਮਾਨਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਦੇ ਰਵਾਇਤੀ ਸੰਸਕਾਰ ਅਤੇ ਰਸਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹੇ ਸੰਸਕਾਰ ਅਤੇ ਰਸਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸਪਤਪਦੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਸੱਤਵਾਂ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ 'ਤੇ ਵਿਆਹ ਸੰਪੂਰਨ ਅਤੇ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 13] [655-F-G; 656-A]

2. ਮੁਦਈ ਨੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਂ ਰਵਾਇਤੀ ਰਸਮਾਂ ਅਤੇ ਰਸਮਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਬੂਤ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਕੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਰਸਮ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਭਾਰ ਸਿਰਫ਼ ਮੁਦਈ ਉੱਤੇ ਸੀ। ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਬੋਝ ਸਿਰਫ਼ ਮੁਦਈ ਉੱਤੇ ਸੀ। ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 (ਵੀ) ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਜਿਸ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਲਈ ਅਪਾਇੰਡਾ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਰੀਤ ਜਾਂ ਵਰਤੋਂ ਦੋਵਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਆਹ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ। ਅਜਿਹਾ ਵਿਆਹ ਇੱਕ ਰੱਦ ਵਿਆਹ ਹੈ ਪਰ, ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਉੱਤੇ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 14] [656-ਬੀ-ਡੀ]

3. ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਮੁਦਈ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਦੇ ਭਰਾ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦੀ ਰੀਤ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਨਿਆਂਇਕ ਮਿਸਾਲ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਿਸਾਲ ਜਾਂ ਰਿਵਾਜ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਮੁਦਈ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਦਲੀਲ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਸੇ ਰਿਵਾਜ ਦਾ ਕੋਈ ਨਿਆਂਇਕ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਲੀਲ ਜਾਂ ਰਿਵਾਜ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ ਵੋਕ੍ਕਾਲਿਗਾ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹਾ ਵਿਆਹ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਕੋਈ ਨਿਆਂਇਕ ਮਿਸਾਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਵੋੱਕਾਲਿਗਾ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਰੀਤ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਜਿਹੀ ਰੀਤ ਦੇ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਉਦਾਹਰਣ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 17] [658-ਸੀ-ਡੀ] ਏ

4. ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਭਾਰ ਮੁਦਈ ਉੱਤੇ ਸੀ। ਮੁਦਈ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪੂਰਾ ਮਾਮਲਾ ਵਿਆਹ ਦੇ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤੇ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰਵਾਇਤੀ ਰਸਮਾਂ ਜਾਂ ਰਸਮਾਂ ਨੂੰ ਸੰਪੰਨ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਇਹ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਪਤਪਦੀ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ, ਮੁਦਈ ਵਿਆਹ ਦੇ ਅਧਾਰ' ਤੇ ਹਨੁਮਨਥੱਪਾ ਦੀ

ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 18] [658-ਈ]

ਵਰਦਾ ਭਵਨਾਰਾਇਣ ਰਾਓ ਬਨਾਮ ਏ. ਪੀ. ਸਟੇਟ ਏ. ਆਈ. ਆਰ. 1963 ਐਸ. ਸੀ. 1715: [1964] ਐੱਸ. ਸੀ. ਆਰ. 501; ਸਾਲੇਖ ਚੰਦ (ਮ੍ਰਿਤਕ)

ਐੱਲ. ਆਰ. ਬਨਾਮ ਸੱਤਿਆ ਗੁਪਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੁਆਰਾ। (2008) 13 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ 119 – 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ

[1964] ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 501 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰੋ ਪੈਰਾ 12

(2008) 13 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ 119 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰੋ ਪੈਰਾ 16

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲਾਃ 2010 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 3050। ਬੰਗਲੌਰ ਵਿਖੇ ਕਰਨਾਟਕ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 2005 ਦੇ ਨਿਯਮਤ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1931 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ।

ਦੇਵਦੱਤ ਕਾਮਤ, ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ, ਆਦਿੱਤਿਆ ਭੱਟ, ਜਾਵੇਦੁਰ ਰਹਿਮਾਨ, ਰਾਜੇਸ਼ ਇਨਾਮਦਾਰ, ਅਸ਼ਵਿਨ ਜੀ. ਰਾਜ, ਸ਼੍ਰੀਨਿਧੀ ਰਾਓ, ਰਉਫ ਰਹੀਮ, ਵਕੀਲ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਈ. ਸੀ. ਵਿਦਿਆ ਸਾਗਰ, ਰਣਜੀਤ ਕੁਮਾਰ, ਗੋਪੀ ਚੰਦ, ਵਕੀਲ। ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਹੇਮੰਤ ਗੁਪ੍ਤਾ, ਜੇ.

1. ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੰਬਰ 2, ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੰਬਰ 5 ਅਤੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੰਬਰ 4 ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਸ 3 ਅਪ੍ਰੈਲ, 2008 ਨੂੰ ਕਰਨਾਟਕ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ 2 ਜੁਲਾਈ, 2005 ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਸੁਜਾਤਾਥੰਮਾ ਦੁਆਰਾ ਵੰਡ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

2. ਪਾਰਟੀਆਂ ਦਰਮਿਆਨ ਵਿਵਾਦ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਨ ਲਈ ਹੇਠ ਦਿੱਤਾ ਵੰਸ਼ਾਵਲੀ ਰੁੱਖ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗਾਃ -

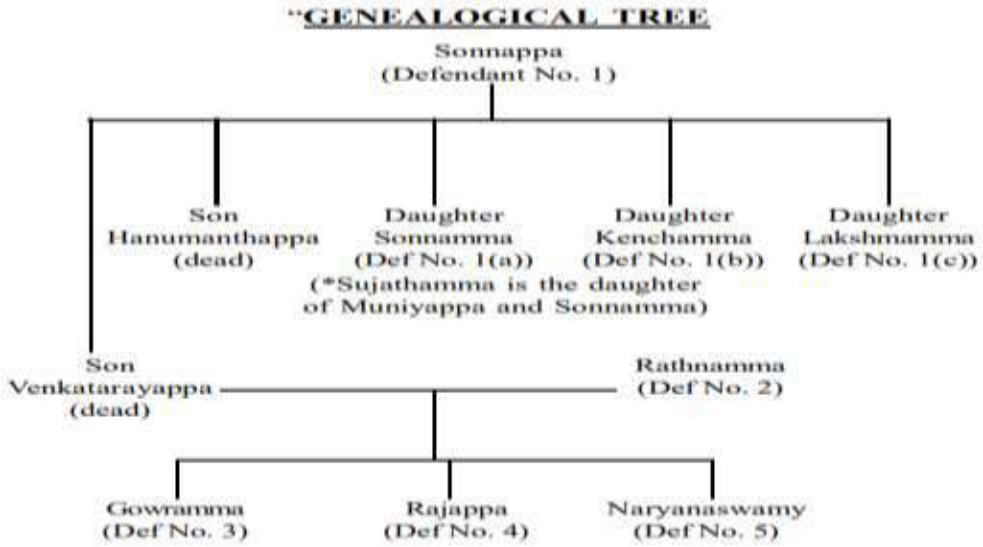

ਨੋਟਃ *ਸੁਜਾਤਾਮਾ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਵਿਆਹ ਹਨੁਮਨਥੱਪਾ ਨਾਲ ਹੋਇਆ ਹੈ। "

ਐੱਫ

3. ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੰਬਰ 1 ਸੋਨੱਪਾ ਦੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਿੱਛੇ ਦੋ ਪੁੱਤਰ-ਵੈਂਕਟਾਰਾਇਆਪਾ ਅਤੇ ਪੂਰਵ-ਮ੍ਰਿਤਕ ਪੁੱਤਰ-ਹਨੁਮਨਥੱਪਾ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਧੀਆਂ-ਸੋਨੰਮਾ, ਕੇਨਚੰਮਾ ਅਤੇ ਲਕਸ਼ਮੰਮਾ ਛੱਡ ਗਏ। ਸੋਨੰਮਾ, ਕੇਨਚੰਮਾ ਅਤੇ ਲਕਸ਼ਮਾ ਨੂੰ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਸ ਵਜੋਂ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੁਦਈ-ਸੋਨਾਪਾ ਦੀ ਪੋਤੀ ਸੁਜਾਤਾਅੰਮਾ ਨੇ 7 ਮਾਰਚ, 1986 ਨੂੰ ਹਨੁਮਨਥੱਪਾ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਹਨੁਮਨਥੱਪਾ ਦੀ ਮੌਤ 15 ਅਕਤੂਬਰ, 1986 ਨੂੰ ਹੋਈ ਸੀ। ਮੁਦਈ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮ੍ਰਿਤਕ ਹਨੁਮਨਥੱਪਾ ਦੀ ਪਤਨੀ ਵਜੋਂ ਸੋਨੱਪਾ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਇਹ ਉਹ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਿਆ ਸੀ।

4. ਮੁਦਈ ਨੇ ਇਸ ਦਾਅਵੇ ਨਾਲ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਸਾਂਝੇ ਹਿੰਦੂ ਅਵਿਭਾਜਿਤ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਜੋਂ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। ਮੁਦਈ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਹਿਲਾ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਯਾਨੀ ਸੋਨੱਪਾ ਉਸ ਦਾ ਜਵਾਈ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਜੱਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਜਾਇਦਾਦ ਪਹਿਲੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਸੋਨੱਪਾ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਮੁਦਈ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹਨੁਮਨਥੱਪਾ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।

5. ਪਹਿਲੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੀ ਧੀ ਦਾ ਵਿਆਹ ਮੁਦਈ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨਾਲ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦਾ ਪੱਖ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਦਾ ਪਿਤਾ ਗਲਤ ਅਭਿਆਸਾਂ ਰਾਹੀਂ ਪਹਿਲੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕਾਮਯਾਬ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਪਹਿਲੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਦੂਜੇ ਪੁੱਤਰ ਹਨੁਮਨਥੱਪਾ ਦੇ ਵਿਆਹ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਨਾਬਾਲਗ ਸ਼ੂਗਰ ਰੋਗ ਕੋਮਾ, ਕਾਰਡੀਓ ਸਾਹ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਲੱਛਣਾਂ

ਤੋਂ ਪੀੜ੍ਹਤ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਹਨੁਮਨਥੱਪਾ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਈ ਤਾਂ ਮੁਦਈ ਦੀ ਉਮਰ ਲਗਭਗ 14 ਸਾਲ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਵਿਆਹ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵਿਆਹੀ ਹੋਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਇੱਕ ਮਨਘੜ੍ਹਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹੈ। ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਰਾਹੀਂ, ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੰਬਰ 2 ਤੋਂ 5 ਨੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀਃ

“12. ਮੁਦਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਾਹਤ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੇਸ ਦੇ ਸੱਚੇ ਤੱਥ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਮੁਦਈ ਪਹਿਲੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੀ ਪੋਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਦੀ ਮਾਂ, ਪਹਿਲੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਨੇ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਹੜੱਪਣ ਲਈ ਇਹ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਮੁਦਈ ਕਥਿਤ ਸਵਰਗੀ ਹਨੁਮਨਥੱਪਾ ਦੀ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਪਤਨੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਕਥਿਤ ਹਨੁਮਨਥੱਪਾ ਦੀ ਮੌਤ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਵੀ, ਕਥਿਤ ਮੁਦਈ ਦੀ ਉਮਰ ਲਗਭਗ 14 ਸਾਲ ਸੀ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਕਥਿਤ ਹਨੁਮਨਥੱਪਾ ਵੀ ਜੁਵੇਨਾਈਲ ਡਾਇਬਟੀਜ਼ ਮੇਲਿਟਸ ਕੋਮਾ, ਕਾਰਡੀਓ ਸਾਹ ਰੋਕੂ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਲੱਛਣਾਂ ਤੋਂ ਪੀੜ੍ਹਤ ਸੀ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਹ 6 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਜਾਂ ਵਿਆਹ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਦਾ ਸਵਰਗੀ ਹਨੁਮਨਥੱਪਾ ਨਾਲ ਕਦੇ ਵਿਆਹ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ। ” 6. ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮੁੱਦਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਮੁਦਈ ਸਵਰਗੀ ਹਨੁਮਨਥੱਪਾ ਦੀ ਪਤਨੀ ਹੈ। ਕਥਿਤ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਮੁਦਈ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪੀਡਬਲਯੂ-1 ਵਜੋਂ ਜਾਂਚਿਆ। ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਮੁਦਈ ਦਾ ਪਿਤਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਪੀਡਬਲਯੂ-3 ਤੋਂ ਪੀਡਬਲਯੂ-5 7 ਮਾਰਚ, 1986 ਨੂੰ ਹੋਏ ਵਿਆਹ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਗਵਾਹ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਮੁਦਈ ਦੇ ਹਨੁਮਨਥੱਪਾ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਹਨੁਮਨਥੱਪਾ ਦੀ ਉਮਰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪੀਡਬਲਯੂ-6 ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਪੀਡਬਲਯੂ-7 ਤੋਂ ਪੀਡਬਲਯੂ-9 ਦੀਆਂ ਧੀਆਂ ਹਨ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੰ. 1. ਜਨਮ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ (Ex.P/30) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਹਨੁਮਨਥੱਪਾ ਦੀ ਜਨਮ ਮਿਤੀ 20 ਜੂਨ, 1966 ਹੈ, ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਸਮੇਂ 19 ਸਾਲ 9 ਮਹੀਨੇ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਮੁਦਈ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹ ਦੇ ਸਮੇਂ ਉਸ ਦੀ ਉਮਰ 15 ਸਾਲ ਦੱਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੇ ਸਕੂਲ ਦੇ ਹੈੱਡਮਾਸਟਰ ਪੀਡਬਲਯੂ-6 ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਕੇ ਸਕੂਲ ਦੇ ਦਾਖਲੇ ਦਾ ਰਜਿਸਟਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। Ex.D/3 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਮੁਦਈ ਦਾ ਜਨਮ 5 ਜੂਨ, 1975 ਨੂੰ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਮੁਦਈ ਅਨੁਸਾਰ 7 ਮਾਰਚ, 1986 ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਦਾ ਸਮਝੌਤਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੁਦਈ ਵੱਲੋਂ ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਗਵਾਹਾਂ ਨੇ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਹ ਉਸ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

7. ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਕਥਿਤ ਵਿਆਹ ਦੇ ਅੱਠ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ 15 ਅਕਤੂਬਰ, 1986 ਨੂੰ ਹਨੁਮਨਥੱਪਾ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਮੁਦਈ, ਜ਼ੁਬਾਨੀ ਸਬੂਤ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇੱਕ ਫੋਟੋ (Ex.P/28) ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ ਅਤੇ ਹਨੁਮਨਥੱਪਾ ਇਕੱਠੇ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਪੀਡਬਲਯੂ-2 ਤੋਂ ਪੀਡਬਲਯੂ-5 ਨੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਫੋਟੋ (Ex.P/28) ਮਾਲੂਰ ਵਿੱਚ ਸਬ-ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਈ ਗਈ ਸੀ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਹਨੁਮਨਥੱਪਾ ਵਿਆਹ ਦੇ ਸਮੇਂ 19 ਸਾਲ 9 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁਦਈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਕਰਾਸ-ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਵਿਆਹ ਦੇ ਸਮੇਂ 15

ਸਾਲ ਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਮੁਦਈ ਅਤੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨੇ ਸਬ-ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਯੋਗਤਾ ਦੀ ਉਮਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਵਿਆਹ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਰੱਦ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ, 1955 ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵਿਆਹ ਸਮਾਰੋਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿਰਫ਼ ਵਿਆਹ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਇਸ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੁਝ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਜਾਇਦਾਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਜਲਦਬਾਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਮੁਦਈ ਨੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਵੋਕ੍ਕਾਲਿਗਾ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਆਹ ਘਰ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਆਹ ਸਬ-ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁਦਈ ਦਾ ਮ੍ਰਿਤਕ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਸਾਬਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਆਹ ਐਕਟ, 1954 ਦੀ ਧਾਰਾ 24 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਆਹ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਰੱਦ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਵਾਂ ਨੇ ਵਿਆਹ ਲਈ ਯੋਗਤਾ ਦੀ ਉਮਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੰਬਰ 2 ਤੋਂ 5 ਕੁੱਲ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਇੱਕ ਤਿਹਾਈ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ।

ਵਿੱਚ, 'ਐਕਟ' ਏ

8. ਦੋਵੇਂ ਪੱਖਾਂ ਨੇ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਮੁਦਈ ਦਾ ਮ੍ਰਿਤਕ ਹਨੁਮਨਥੱਪਾ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਦਾ ਜਨਮ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੀ ਮਿਤੀ (ਆਈ. ਡੀ. 1) ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਨਮ ਮਿਤੀ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਉਮਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਵਿਦਵਾਨ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਆਹ ਐਕਟ, 1954 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤਹਿਤ ਵਿਆਹ ਦੀ ਰਸਮ ਦਾ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਵਿਆਹ ਦਾ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਹੈ ਜੋ ਰਜਿਸਟਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਵਿਆਹ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ, ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਆਹ ਐਕਟ, 1954 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਆਹ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਧਿਰ ਹਿੰਦੂ ਹਨ ਅਤੇ ਜੇ ਵਿਆਹ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਾ ਤਾਂ ਰੱਦ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕਰਨ ਯੋਗ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ, ਵਿਆਹ ਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੁਦਰਤ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਡਾਇਰੈਕਟਰੀ ਹਨ ਅਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

9. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁਦਈ ਅਤੇ ਹਨੁਮਨਥੱਪਾ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਆਹ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ (ਐਕਸ. ਪੀ/1) ਨਾ ਤਾਂ ਵਿਆਹ ਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਆਹ ਐਕਟ, 1954 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਸਿਰਫ ਮੁਦਈ ਦੇ ਇਸ ਕਥਨ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਸਬੂਤ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਵਿਆਹ ਹਨੁਮਨਥੱਪਾ ਨਾਲ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਹਾਈ

ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇੱਕ ਰਵਾਇਤੀ ਹਿੰਦੂ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ' ਤੇ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਹ ਦੇ ਪੱਖਾਂ ਨੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਪਾਲਣ ਕੀਤੇ ਸਨ ਪਰ ਕਿਉਂਕਿ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੇ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਵਿਆਹ ਨਹੀਂ ਸੀ।

10. ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਹਨੁਮਨਥੱਪਾ ਨਾਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਆਹ ਐਕਟ, 1954 ਜਾਂ ਰਿਵਾਜ ਤਹਿਤ ਵਿਆਹ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਮੁਦਈ ਨੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਹਨੁਮਨਥੱਪਾ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਸਿਵਾਏ ਇਸ ਦੇ ਕਿ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੰਬਰ 1 ਉਸ ਦਾ ਸਹੁਰਾ ਹੈ। ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੰਬਰ 1 ਸੋਨੱਪਾ ਮੁਦਈ ਦਾ ਨਾਨਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਹਨੁਮਨਥੱਪਾ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੰਬਰ 1 ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਸੀ, ਭਾਵ, ਮੁਦਈ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਚਾਚੇ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਹ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਹਨੁਮਨਥੱਪਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਪੀੜ੍ਹਤ ਸੀ ਅਤੇ ਕਥਿਤ ਵਿਆਹ ਦੇ ਅੱਠ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੀ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦਾ ਰੁਖ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵਿਆਹ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਮ੍ਰਿਤਕ ਹਨੁਮਨਥੱਪਾ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਲਈ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀ। 11. ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਅੱਗੇ ਵਧੀਏ, ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ, 1955 ਦੇ ਕੁੱਝ ਢੁਕਵੇਂ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਕੱਢਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈਃ

“5. ਹਿੰਦੂ ਵਿਆਹ ਲਈ ਸ਼ਰਤਾਂ। –

(i) xx

xx

xx

((ii) ਵਿਆਹ ਦੇ ਸਮੇਂ, ਕੋਈ ਵੀ ਧਿਰ, (ਏ) ਮਾਨਸਿਕ ਵਿਗਾੜ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਇਸ ਦੀ ਜਾਇਜ਼ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੈ; ਜਾਂ

(ਅ) ਹਾਲਾਂਕਿ ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੈ, ਉਹ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਜਾਂ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਮਾਨਸਿਕ ਵਿਗਾੜ ਤੋਂ ਪੀੜ੍ਹਤ ਹੈ ਜੋ ਵਿਆਹ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਜਨਮ ਲਈ ਅਯੋਗ ਹੈ; ਜਾਂ (c) ਪਾਗਲਪਨ ਜਾਂ ਮਿਰਗੀ ਦੇ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਹਮਲਿਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰਿਹਾ ਹੈ;

(iii) xx

xx

xx

((iv) ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਰਜਿਤ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀਆਂ ਡਿਗਰੀਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਰੀਤ ਜਾਂ ਵਰਤੋਂ ਦੋਵਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਆਹ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ;

(v) ਪਾਰਟੀਆਂ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਸਪਿੰਦਾ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਰਿਵਾਜ ਜਾਂ ਵਰਤੋਂ ਦੋਵਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਆਹ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ;

xx

xx

xx

7. ਹਿੰਦੂ ਵਿਆਹ ਦੀਆਂ ਰਸਮਾਂ। - (1) ਹਿੰਦੂ ਵਿਆਹ ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਦੇ ਰੀਤੀ ਰਿਵਾਜਾਂ ਅਤੇ ਰਸਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਮਨਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। (2) ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਰਸਮਾਂ ਅਤੇ ਰਸਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸਪਤਪਦੀ (ਭਾਵ, ਲਾੜੇ ਅਤੇ ਲਾੜੀ ਦੁਆਰਾ ਪਵਿੱਤਰ ਅੱਗ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੱਤ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣਾ) ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਸੱਤਵਾਂ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ' ਤੇ ਵਿਆਹ ਸੰਪੂਰਨ ਅਤੇ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

xx

xx

xx

11. ਵਿਆਹਾਂ ਤੋਂ ਪਰਹੇਜ਼ ਕਰੋ। - ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੰਪੰਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਆਹ ਰੱਦ ਅਤੇ ਰੱਦ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਅਯੋਗਤਾ ਦੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੁਆਰਾ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜੇ ਇਹ ਧਾਰਾ (i), (iv) ਅਤੇ (v), ਧਾਰਾ 5 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। " 12. ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁੱਦਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਮੁਦਈ ਹਨੁਮਨਥੱਪਾ ਦੀ ਪਤਨੀ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਮੁਦਈ ਦਾ ਪੂਰਾ ਦਾਅਵਾ ਹਨੁਮਨਥੱਪਾ ਨਾਲ ਉਸ ਦੇ ਵਿਆਹ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੱਥ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦਾ ਭਾਰ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ' ਤੇ ਹੈ ਜੋ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਦੀ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰੇ ਕਿ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸਥਾਪਤ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਰਦਾ ਭਵਨਾਰਾਇਣ ਰਾਓ ਬਨਾਮ ਏ. ਪੀ. 2 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਬੂਤ ਕਾਨੂੰਨ, 1872 ਦੀ ਧਾਰਾ 102 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਦਾ ਭਾਰ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਉੱਤੇ ਹੈ ਜੋ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਦੋਵਾਂ ਪਾਸਿਆਂ ਤੋਂ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀਃ -

“15. ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਇਹ ਸਵਾਲ ਕਿ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸ ਉੱਤੇ ਸਬੂਤ ਦਾ ਬੋਝ ਪਵੇਗਾ, ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਸਬੰਧਤ ਧਾਰਾਵਾਂ ਉੱਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਬੂਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 101

ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਕੋਈ ਵੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਦੇਣਦਾਰੀ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਦੇਵੇ, ਜਿਸ ਦਾ ਉਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਤੱਥ ਮੌਜੂਦ ਹਨ। ਧਾਰਾ 102 ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਦਾ ਭਾਰ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਉੱਤੇ ਹੈ ਜੋ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਦੋਵਾਂ ਪਾਸਿਆਂ ਤੋਂ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਧਾਰਾ 103 ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੱਥ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦਾ ਭਾਰ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਉੱਤੇ ਹੈ ਜੋ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਦੀ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰੇ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਹ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਕਿ ਉਸ ਤੱਥ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦਾ ਭਾਰ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਅਕਤੀ ਉੱਤੇ ਹੋਵੇਗਾ। ”

13. ਅਸੀਂ ਪਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੇ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਮੁਦਈ ਦਾ ਹਨੁਮਨਥੱਪਾ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਵਿਆਹ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮੁਦਈ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸਬੂਤ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਹ ਸਬ-ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। Ex.P/1 ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਆਹ ਐਕਟ, 1954 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਆਹ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਰਸਮ ਹੋਈ ਹੈ। ਵਿਆਹ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ (Ex.P/1) ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸਿਰਫ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਇੱਕੋ ਜਾਤੀ ਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੋਵਾਂ ਪਿਤਾ ਦੀ ਆਗਿਆ ਅਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਿਆਹ ਦਾ ਇਹ ਸਮਝੌਤਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀ

ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਮਾਨਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਦੇ ਰਵਾਇਤੀ ਸੰਸਕਾਰ ਅਤੇ ਰਸਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸੰਪੰਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਰਸਮਾਂ ਅਤੇ ਰਸਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸਪਤਪਦੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਸੱਤਵਾਂ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ 'ਤੇ ਵਿਆਹ ਸੰਪੂਰਨ ਅਤੇ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। 14. ਮੁਦਈ ਨੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਂ ਰਵਾਇਤੀ ਰਸਮਾਂ ਅਤੇ ਰਸਮਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਬੂਤ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਕੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਰਸਮ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਭਾਰ ਸਿਰਫ਼ ਮੁਦਈ ਉੱਤੇ ਸੀ। ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਬੋਝ ਸਿਰਫ਼ ਮੁਦਈ ਉੱਤੇ ਸੀ। ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 (ਵੀ) ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਜਿਸ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਲਈ ਅਪਾਇੰਡਾ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਰੀਤ ਜਾਂ ਵਰਤੋਂ ਦੋਵਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਆਹ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ। ਅਜਿਹਾ ਵਿਆਹ ਇੱਕ ਰੱਦ ਵਿਆਹ ਹੈ ਪਰ, ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ ਉੱਤੇ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

15. ਵਿਆਹ ਦੀ ਇੱਕ ਪਾਰਟੀ ਹਨੁਮਨਥੱਪਾ ਦੀ ਅਖੌਤੀ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਸਵਾਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕਥਿਤ ਵਿਆਹ ਜੋ 21 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਅਤੇ 18 ਸਾਲ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਵਰਜਿਤ ਡਿਗਰੀ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਹੈ, ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਵਿਆਹ ਹੈ। ਮੁਦਈ ਹਨੁਮਨਥੱਪਾ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਤਾਂ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇ ਉਹ ਆਪਣਾ ਜਾਇਜ਼ ਵਿਆਹ ਸਾਬਤ ਕਰੇ। ਮੁਦਈ

ਨੇ ਵਰਜਿਤ ਡਿਗਰੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵਿਆਹ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਿਵਾਜ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਰਵਾਇਤੀ ਰਸਮਾਂ ਅਤੇ ਰਸਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਸੰਪੰਨ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ, ਮੁਦਈ ਸਿਰਫ ਵਿਆਹ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਕਥਿਤ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਸਫਲ ਹੋਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਰਵਾਇਤੀ ਰਸਮਾਂ ਜਾਂ ਵਰਜਿਤ ਡਿਗਰੀ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਆਹ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਰਿਵਾਜ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੁਝ ਗਵਾਹਾਂ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਹਨੁਮਨਥੱਪਾ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕੀਤਾ ਸੀ।

16. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਐੱਲ. ਆਰ. ਬਨਾਮ ਸੱਤਿਆ ਗੁਪਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਾਲੇਕ ਚੰਦ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਵਜੋਂ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ। 4 ਹਿੰਦੂ ਗੋਦ ਲੈਣ ਅਤੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਐਕਟ, 1966 ਦੇ ਤਹਿਤ ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹੋਏ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆਃ

“21. ਮੂਕਾ ਕੋਨ ਬਨਾਮ ਅਮਾਕੁੱਟੀ ਅਮ੍ਮਲ ਵਿੱਚ [ਏ. ਆਈ. ਆਰ. 1928 ਮੈਡ] 299] ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਰਿਵਾਜ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਹੈ ਆਮ ਕਾਨੂੰਨ ਤੋਂ ਉਲਟ, ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਇਹ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਪ੍ਰਾਚੀਨ, ਸਥਿਰ, ਨਿਰੰਤਰ, ਬਦਨਾਮ ਹੈ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਰਜਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨੈਤਿਕਤਾ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਪੁਰਾਣੇ ਹਿੰਦੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵੀ, ਇੱਕ ਮਰਦ ਮੁੱਦੇ ਦੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਾਹੀ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਮੈਂ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਗੋਦ ਲੈਣਾ ਭਾਵੇਂ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੇ ਉਲਟ ਅਤੇ ਤਰਕਹੀਣ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਏ ਬਿਨਾਂ ਕਿ ਕੀ ਅਜਿਹੀ ਰੀਤ ਸੀ, ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਅਜਿਹੀ ਰੀਤ ਸੀ, ਪਰ ਇਹ ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਰੀਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। 22. ਜਿਸ ਰਿਵਾਜ ਉੱਤੇ ਉਹ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਉੱਤੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਉਣ ਅਤੇ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਰਿਵਾਜ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨਾ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ। ਰਿਵਾਜ ਨੂੰ ਸਮਾਨਤਾ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਨੂੰ ਇੰਡਕਟਿਵ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਤਰਜੀਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ। ਰੀਤੀ ਰਿਵਾਜ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਪਰ ਇਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਤੱਥ ਦੀ ਗੱਲ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਰੀਤੀ ਰਿਵਾਜ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਇੱਕ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਕਿ ਰੀਤੀ ਰਿਵਾਜ ਨੂੰ ਤਰਕ ਦੀ ਸਮਾਨਤਾ ਦੁਆਰਾ ਵਧਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ।

23. ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਰਿਵਾਜ ਦਾ ਸਬੂਤ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਾਲ ਹੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਦੇ ਸੀਮਤ ਗਿਣਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ' ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਉਸ ਰਿਵਾਜ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਪੱਖਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕੇ; ਪਰ ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਇੱਕ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਮਿਸਾਲ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਧਿਰਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਕਥਿਤ ਰਿਵਾਜ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੂਰਾ ਸਬੂਤ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਰਿਵਾਜ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਫੈਸਲਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਰਿਵਾਜ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤ ਦੀ

ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਲਈ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਰਿਵਾਜ ਨੂੰ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਇਹ ਮੰਨ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਰਿਵਾਜ ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

24. ਰਿਵਾਜ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਨਿਯਮ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪਰਿਵਾਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਰਗ ਜਾਂ ਭਾਈਚਾਰੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਤਾਕਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵੱਲ ਆਉਂਦੇ ਹੋਏ ਪੀਡਬਲਯੂ 1 ਨੇ ਸਥਾਨਕ ਰਿਵਾਜ ਜਾਂ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਰਿਵਾਜ ਜਾਂ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ; ਪੀਡਬਲਯੂ 2, ਮੁਰਾਰੀ ਲਾਲ ਨੇ ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੀ ਰਸਮ ਦਾ ਗਵਾਹ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ, ਉਹ ਪਾਰਸ ਰਾਮ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਜਗਨਨਾਥ ਦਾ ਜੀਜਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਚੰਦਰ ਭਾਨ ਨੂੰ ਗੋਦ ਲਿਆ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵੇਲੇ ਇਹ ਗਵਾਹ 83 ਸਾਲ ਦਾ ਸੀ। ਉਹ ਸਥਾਨਕ ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜ ਜਾਂ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ ਵੀ ਨਹੀਂ ਬੋਲਦੇ ਸਨ।

ਪੀ. ਡਬਲਯੂ. 3, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ, ਉਸ ਦੀ ਉਮਰ ਸਿਰਫ਼ 43 ਸਾਲ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਗਵਾਹੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਲਗਭਗ 60 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਈ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ, ਬੇਸ਼ਕ, ਰਿਵਾਜ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਉਸ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਿਰਫ ਪੀਡਬਲਯੂ 2 ਮੁਰਾਰੀ ਲਾਲ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ' ਤੇ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਖੁਦ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਿਵਾਜ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੁਦਈ ਦਾ ਸਬੂਤ ਹਾਪੁੜ ਦੀ ਬਸਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਜਾਂ ਵੈਸ਼ ਦੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਵਰਤੋਂ ਜਾਂ ਰਿਵਾਜ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਸੀ। "

17. ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਮੁਦਈ ਨੇ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਦੇ ਭਰਾ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦੀ ਰੀਤ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਨਿਆਂਇਕ ਮਿਸਾਲ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਵਿਆਹ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਿਸਾਲ ਜਾਂ ਰਿਵਾਜ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਮੁਦਈ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਦਲੀਲ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਸੇ ਰਿਵਾਜ ਦਾ ਕੋਈ ਨਿਆਂਇਕ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਲੀਲ ਜਾਂ ਰਿਵਾਜ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ ਵੋਕ੍ਕਾਲਿਗਾ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹਾ ਵਿਆਹ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਕੋਈ ਨਿਆਂਇਕ ਮਿਸਾਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਵੋੱਕਾਲਿਗਾ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਰੀਤ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਜਿਹੀ ਰੀਤ ਦੇ ਸਬੂਤ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਉਦਾਹਰਣ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

18. ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਭਾਰ ਮੁਦਈ ਉੱਤੇ ਸੀ। ਮੁਦਈ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪੂਰਾ ਮਾਮਲਾ ਵਿਆਹ ਦੇ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤੇ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰਵਾਇਤੀ ਰਸਮਾਂ ਜਾਂ ਰਸਮਾਂ ਨੂੰ ਸੰਪੰਨ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਇਹ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਪਤਪਦੀ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ, ਮੁਦਈ ਇੱਕ ਵਿਆਹ ਦੇ ਅਧਾਰ' ਤੇ ਹਨੁਮਨਥੱਪਾ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਹੈ।

19. ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਅੰਕਿਤ ਗਿਆਨ

ਅਪੀਲ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Tarun Mehra

Advocate